

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 621/2025
25.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Локић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела прање новца из члана 245. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Момчила Ковачевића и адвоката Едвина Прелића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 9/24 од 11.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 750/24 од 28.01.2025. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2025. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Момчила Ковачевића и адвоката Едвина Прелића, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 9/24 од 11.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 750/24 од 28.01.2025. године, у односу на битну повреду одредбе кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, као и у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 9/24 од 11.10.2024. године, окривљени АА, оглашен је кривим због кривичног дела прање новца из члана 245. став 2. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од једне године, коју да издржи по правноснажности пресуде, а у коју му је урачунато време проведено у притвору од 07.06.2022. године до 06.04.2023. године и од 04.10.2023. године до 04.12.2023. године и новчану казну у износу од 200.000,00 динара, коју да плати у року од три месеца по правноснажности пресуде, што ако не учини, иста му се има заменити казном затвора, тако што ће

се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом окривљеном је на основу члана 245. став 7. КЗ у вези члана 87. КЗ изречена мера безбедности одузимања предмета и то износа од 592.990 евра, 120.102 америчка долара, два смарагда и путничког моторног возила марке „BMW X6“ беле боје, регистарских ознака Републике Немачке ..., који се по правноснажности пресуде имају предати Дирекцији за управљање одузетом имовином. Такође, окривљеном је на основу члана 88. КЗ, изречена мера безбедности протеривања странаца из земље у трајању од пет година по правноснажности пресуде, с тим да му се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у наведену меру.

Поред тога, окривљени АА је обавезан да Вишем суду у Нишу плати трошкове кривичног поступка у износу од 96.161,58 динара, као и на име паушала износ од 15.000,00 динара, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, док ће о осталим трошковима суд донети посебно решење.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 750/24 од 28.01.2025. године, одбијене су жалбе ВЈТ у Нишу, бранилаца окривљеног и окривљеног АА, као неосноване, а пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 9/24 од 11.10.2024. године је потврђена. Истом пресудом, обавезан је окривљени да на име трошкова кривичног поступка насталих пред судом правног лека плати износ од 3.920,00 динара, у року од 15 дана по пријему пресуде, под претњом принудног извршења, сходно члану 267. ЗКП у вези члана 261. став. 2. тачка 1. ЗКП.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног АА, адвокат Момчило Ковачевић и адвокат Едвин Прелић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП и члана 439. тачка 1) ЗКП, као и повреде члана 441. става 3. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднете захтеве, укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду или другостепеном суду на поновни поступак и одлуку или да побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и чланова 438. став 2. тачака 1) ЗКП, као и

члана 439. тачка 1) ЗКП, док су у осталом делу недозвољени и немају законом прописан садржај.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Едвин Прелић захтев за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Према наводима захтева адвоката Едвина Прелића у доношењу побијане другостепене пресуде учествовале су судија Горана Митић, као председник већа, и судије Мирко Драшковић и Александар Перуновић, као чланови већа, који су морали бити изузети од судијске дужности јер су у истом кривичном поступку одлучивали о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора према окривљеном и то: судија Горана Митић, као члан већа у решењу Апелационог суда у Нишу Кж2 371/23 од 25.05.2023. године, као и о жалби јавног тужиоца на решење којим је укинута притвор и изречена мера забране напуштања стана уз електронски надзор, иста судија Горана Митић, као члан већа у решењу Апелационог суда у Нишу Кж2 314/23 од 04.05.2023. године, као и судија Александар Перуновић, као члан већа у решењу Апелационог суда у Нишу Кж2 254/23 од 12.04.2023. године, одлучивали о жалби јавног тужиоца на решење којим је укинута притвор и изречена мера забране напуштања стана уз електронски надзор. Одлучујући у наведеним решењима о жалбама изјављеним на решења о продужењу притвора и укидању притвора и изрицању мере забране напуштања стана уз електронски надзор, судије Горана Митић и Александар Перуновић су формирали предубеђење, које је таквог квалитета и значаја да је учешће тих судија у доношењу мериторне одлуке у истом кривичном поступку детерминисано управо њиховим претходним одлучивањима о притвору. Постојање такве врсте предубеђења, према наводима захтева, произлази из разлога решења Кж2 371/23 од 25.05.2023. године у коме је наведено да је окр. АА, основано сумњив да је извршио кривично дело које му се ставља на терет, али и осталих навода, јер су наведене судије заузеле јасан став да се притвор не може заменити блажом мером из члана 208. ЗКП и да је продужење притвора према окривљеном оправдано. С тим у вези, бранилац у захтеву указује на одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 37. став 1. тачка 4) и став 2. ЗКП, члана 32. став 1. Устава РС и ставове изражене у одлуци Врховног суда Србије Кзз Ок 6/21 од 22.04.2021. године.

Поред тога бранилац окривљеног, адвокат Едвин Прелић у захтеву за заштиту законитости у оквиру исте повреде закона истиче да је и у поступку пружања међународне правне помоћи по замолници Украјине за изручење лица АА, држављанина Украјине, ради вођења кривичног поступка по замолници Генералног тужилаштва Украјине број 19/2/1 -31173 -22 од 14.09.2022. године, допуњеној дана 25.10.2022. године, Виши суд у Нишу Посебно одељење за сузбијање корупције донело дана 06.07.2023. године решење Кв По4 91/2022 о одбијању изручења лица чије се изручење тражи АА, а Апелациони суд у Нишу је донео решење Кж кре 19/23 од 29.09.2023. године којим је потврђено првостепено решење о одбијању изручења и у чијем доношењу је као председник већа, учествовао судија Александар Перуновић, који се морао изузети из одлучивања у

другом степену поводом жалбе браниоца окривљеног на првостепену пресуду којом је окривљени оглашен кривим, а у којој одлуци је судија Александар Перуновић, учествовао као члан већа и које пресуде су предмет захтева за заштиту законитости, јер је његова непристрасност доведена у питање.

Врховни суд изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Едвина Прелића у погледу повреде одредабе из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, оцењује као неосноване.

Супротно наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по налажењу Врховног суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног, што произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући и одлуке везане за притвор и одлуку везану за изручење, оправдава страх да тај судија није непристрасан. Оно што је важно је опсег и природа тих одлука (Feu против Аустрије, став 30; Sainte – Marie против Француске, став 32; Nortier против Холандије, став 33).

Из наведеног произлази да, по правилу, учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету (као и одлучивање у екстрадиционом поступку) не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног. Према томе, реч је о фактичком питању које се процењује у сваком појединачном предмету.

У конкретном случају, учествовање судија Горане Митић и Александра Перуновића у одлучивању о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора и поводом жалбе јавног тужиоца на решење о укидању притвора и изрицању мере забране напуштања стана, по оцени овог суда, није таквог квалитета да би довело у питање непристрасност ових судија у односу на њихово касније одлучивање у истом предмету о жалбама изјављеним против првостепене пресуде.

Из списка предмета произилази да се веће Апелационог суда у Нишу, у чијем саставу су били судија Горана Митић и Александар Перуновић, приликом одлучивања о изјављеним жалбама бранилаца окривљеног АА и јавног тужиоца ВЈТ у Нишу, у решењима Кж2 371/23 од 25.05.2023. године, Кж2 314/23 од 04.05.2023. године и Кж2 254/23 од 12.04.2023. године, није бавило ни оправданом сумњом нити оценом доказа, већ разлозима за притвор из члана 211. став 1. тачка 1) и 4) ЗКП, као и у решењу Кж кре 19/23 од 29.09.2023. године, где се суд бавио испитивањем препоставки за изручење неког лица држави молиљи у складу са одредбама Закона о међународној правној помоћи у кривичним

стварима, Устава РС и међународних уговора, па се њихово учествовање у доношењу наведених решења, не може поистоветити са учествовањем у већу које одлучује о потврђивању оптужнице у смислу битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП због које је поднет захтев за заштиту законитости.

Такође, приликом доношења одлуке о екстрадицији неког лица - решење о одбијању изручења, као посебном поступку, у чијем доношењу је као председник већа, учествовао судија Александар Перуновић, судија доноси одлуку сагласно одредбама Европске конвенције о екстрадицији, потврђеној нашим Законом о потврђивању Европске конвенције о екстрадицији са додатним протоколима, а која замолница се доставља преко Министарства правде РС, те се у том поступку није разматрала кривица окривљеног за кривично дело прање новца из члана 245. КЗ, нити се судија изјашњавао о кривици у односу на истог окривљеног.

Према томе, Врховни суд налази да, у конкретном случају, учествовање судија Горане Митић и Александар Перуновић у ранијој фази поступка, као и учествовање судије Александар Перуновић, у поступку екстрадиције, не доводи у питање претпоставку њихове непристрасности приликом доношења одлуке о жалбама изјављеним против првостепене пресуде, због чега побијаном другостепеном пресудом није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Едвина Прелића.

Браниоци окривљеног у оба захтева истичу битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП наводима да су нижестепене пресуде засноване на незаконитим доказима и то извештају финансијског форензичара. С тим у вези браниоци истичу да је управо овај доказ био разлог укидања првостепене пресуде, а наведени доказ је претходно решењем К По4 9/24 од 19.04.2024. године издвојен као доказ из списка предмета и након тога донета наредба о економском вештачењу, да би након жалбе тужилаштва првостепено решење о издвајању доказа укинута, те наведени доказ остао да егзистира у списима предмета и изведен као доказ на крају првостепеног поступка. По наводима одбране спорно је што је наведени доказ - извештај финансијског форензичара, прибављен у фази главног претреса, након уводних излагања, као и чињеница да је тужилаштво на основу уговора о делу ангажовало финансијског форензичара у фази главног претреса. Наиме, финансијска форензика служи по Закону о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, да помаже тужиоцу у истрази и анализи токова новца у циљу кривичног гоњења, а у тренутку прибављања овог доказа тужилаштво није орган поступка већ странка у поступку, односно истрага је окончана, те се на овако прибављеном доказу не може заснивати судска одлука јер доказ није прибављен у складу са одредбама ЗКП.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по оцени Врховног суда су неосновани.

Чланом 2. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, прописано је да се овај закон примењује ради откривања, кривичног гоњења и суђења за: 4) кривична дела против привреде (чл. 223., 223а, 224., 224а, 227., 228., 228а, 229., 230., 231., 232., 232а, 233., члана 235. став 4., члана 236. и 245. Кривичног законика).

Чланом 19. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, прописано је да се у Јавном тужилаштву за организовани криминал и посебним одељењима виших јавних тужилаштва из овог закона може образовати служба финансијске форензике. Ставом 2. истог члана је прописано да послове службе финансијске форензике обављају финансијски форензичари. Ставом 3. је прописано да је финансијски форензичар лице које помаже надлежном главном јавном тужиоцу у анализи токова новца и финансијских трансакција у циљу кривичног гоњења. Ставом 4. је прописано да је финансијски форензичар државни службеник који поседује посебна стручна знања из области финансија, рачуноводства, ревизије, банкарског, берзанског, и привредног пословања, а који је завршио и специјализовану обуку у Правосудној академији из области кривичног права.

Из списка предмета произлази да је извештај финансијског форензичара Срђана Стојковића од 15.09.2023. године, достављен суду од стране тужилаштва у фази главног претреса, да је исти прибављен ангажовањем финансијског форензичара по Уговору о делу од стране тужилаштва и да је задатак финансијског форензичара био да помаже тужиоцу у анализи токова новца и финансијских трансакција у фази истраге, а наведени извештај је изведен као доказ од стране првостепеног суда.

По налажењу Врховног суда, одредбом члана 19. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, прописано је које послове обавља финансијски форензичар и под којим условима, па имајући у виду да су у конкретном случају били испуњени услови за ангажовање стручног лица у овој кривичноправној ствари, то је извештај наведеног стручног лица које по закону ангажује тужилаштво по Уговору о делу, могао бити коришћен као доказ у кривичном поступку. Према томе, наведена лица дају стручна знања из области токова новца код кривичних дела против привреде, а по налажењу Врховног суда, чланом 19. овог закона није одређена фаза поступка у којој се може образовати служба финансијске форензике и прибавити извештај, док је питање оцене доказне снаге овог извештаја ствар оцене суда у току поступка. Сам извештај представља један од доказа које суд цени током поступка, али свакако не може заменити економско финансијско вештачење које је такође одређено и изведено током првостепеног поступка.

Имајући наведено у виду, Врховни суд налази да је извештај финансијског форензичара законити доказ на коме се може заснивати судска одлука, па побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА.

Такође, браниоци окривљеног у захтевима за заштиту законитости истичу повреду поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се побијане пресуде заснивају на доказу на коме се не би могле заснивати и то обавештењу Генералног тужилаштва Републике Украјине које се односи на графолошко вештачење уговора о зајму између држављанина Украјине ББ и држављанина Украјине ВВ.

По наводима одбране овако изведено судско графолошко вештачење потписа, у циљу утврђивања чињеница закључења правног посла и предаје новчаних средства од стране органа у Украјини је директно супротно одредби члана 113. став 1. ЗКП, којом је прописано да ће орган поступка одредити вештачење када је за утврђивање или оцену неке чињенице у поступку потребно стручно знање, а у овој фази кривичног поступка то је могао бити само првостепени суд. Наведени доказ није законит, исти није могло одредити Генерално тужилаштво Украјине, нити је у складу са принципима и правилима међународне правне помоћи у кривичним стварима, требало је наложити вештачење од стране судског вештака графолога са задатком утврђивања потписа на уговору, а не доставити супротно члану 350. ЗКП графолошко вештачење. Оваквим поступањем суда повређене су и одредбе члана 68. став 1. тачка 8) и 10) ЗКП, као и одредбе члана 118. - 120. ЗКП и од 123. - 126.ЗКП јер окривљеном није омогућено да ставља приговоре, ангажује стручног саветника, испита вештака графолога и учествује у извођењу доказа.

Из списка предмета произлази да је првостепени суд у доказном поступку извршио увид у доказ - обавештење Канцеларије Генералног тужиоца Републике Украјине од 24.06.2022. године, које се односи на графолошко вештачење уговора о зајму између држављанина Украјине ББ и држављанина Украјине ВВ, којим је одређено спровођење судског графолошког вештачења из кога је утврђена чињеница да потпис у име ВВ у рубрици „зајмопримац“ није потпис ВВ већ неког другог лица.

Наведени документ је доставило Министарство правде Украјине Кијевски научно – истраживачки институт за форензичка испитивања (КНДИСЕ), акредитован од ENFSI Европске мреже установа за судско вештачење – сертификат од 18.05.2017. године НААУ – атест од 02.07.2020. године бр.201141, атест од 20.12.2022. године бр.70530. ДП „Укрметртестстандарт“ – сертификат од 18.11.2020. бр.ПТ-438/20 ФДМУ – сертификат од 15.08.2022. бр.414/2022.

Одредбом члана 83. став 1. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима („Сл.гласник РС“ бр.20/2009), прописано је да остали облици међународне помоћи обухватају: 3) размену обавештења и достављање писмена и предмета који су у вези са кривичним поступком у држави молиљи, достављање података без замолнице, коришћење аудио и видео – конференсијске везе и формирање заједничких истражних тимова. Чланом 84. истог закона је прописано да се остали облици међународне правне помоћи могу пружити ако су испуњене претпоставке из члана 7. овог закона и ако су 1) испуњени услови предвиђени Законом о кривичном поступку: 2) се пред домаћим судом против истог лица не

води кривични поступка због кривичног дела поводом којег се захтева пружање међународне правне помоћи.

Одредбом члана 90. став 1. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, прописано је да се изузетно до члана 12. овог закона, на захтев надлежног органа државе молиће предузимање радњи осталих облика међународне правне помоћи врши на начин који предвиђа законодавство државе молиће, ако то није у супротности са основним начелима правног поретка Републике Србије.

Уредбом о ратификацији уговора између Југославије и СССР о правној помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима („Сл.лист СФРЈ – Међународни уговори и други споразуми“, бр. 5/63), чланом 55. прописано је да правна помоћ у кривичним стварима обухвата достављање писмена и извршење појединих процесних радњи, као што су испитивање окривљеног, саслушање сведока и лица која имају одређени интерес у поступку, вештачење, увиђај, претрес, предавање списа и других доказа.

Одредбом члана 113. ЗКП је прописано да ће орган поступка одредити вештачење када је за утврђивање или оцену неке чињенице у поступку потребно стручно знање.

По оцени, Врховног суда, неосновани су наводи бранилаца о незаконитости доказа прибављених из Републике Украјине, путем међународне правне помоћи, будући да се ради о доказима прикупљеним у законом прописаном поступку међународне сарадње и у складу са процесним законодавством државе у којој су настали, који није у супротности са домаћим прописима, правилима међународног права нити са потврђеним међународним уговорима, у смислу члана 16. став 1. ЗКП, како су то правилно, нашли и нижестепени судови, те побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА.

Поред тога, браниоци окривљеног истичу и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да се не ради о кривичном делу праће новца, већ евентуално о царинском прекршају. С тим у вези браниоци истичу да је током поступка остало нејасно из које криминалне делатности потиче наведени износ готовог новца, као и на који начин је окривљени имао намеру да прикрије незаконито порекло имовине.

По наводима браниоца адвоката Едвина Прелића, јавни тужилац мора доказати не само да имовина потиче од неког кривичног дела већ да се наведе конкретно кривично дело из кога имовина потиче. Имајући у виду да су предметни новац и ствари противно вољи окривљеног од стране цариника пронађени код окривљеног АА, да их исти није пријавио цариницима, те да није покушао да легализује новац, односно да га укључи у легалне токове, чак и да исти потиче од криминалне делатности не може се радити о овом кривичном делу. По наводима одбране само држање имовине која је прибављена

криминалном делатношћу од стране учиниоца не може бити радња извршења кривичног дела прања новца већ се иста одузима сходно члану 91. и 92. КЗ. Бранилац наводи да то што је у Републици Украјини накнадно против окривљеног покренут преистражни поступак због четири кривична дела након што је исти лишен слободе у Републици Србији, као и што му је одузет чин бригадног генерала и проглашен за издајника, не може бити довољно да судови изведу закључак да новац који је пронађен код окривљеног потиче од криминалне делатности. У вези наведеног се истиче да јавни тужилац мора у оптужници навести да конкретна имовина потиче од извршења каквог кривичног дела и пружити доказе за ту тврдњу и да је код осуђујуће пресуде неопходно утврдити која су то кривична дела учињена па из њих потиче имовина која је објект радње кривичног дела прања новца. Утврђивање криминалног порекла имовине обухвата утврђивање две чињенице: да је претходно извршена неки од модалитета криминалне активности и да имовина потиче управо до такве активности, те суд у погледу наведених чињеница мора бити уверен. Сама чињеница да окривљени није доставио доказе о пореклу новца односно имовине не може водити закључку да новац потиче од криминалне делатности. Такође, оно што је важно јесте и да је наведени новац убачен у легалне токове. С тим у вези бранилац окривљеног цитира одлуке Уставног суда, приликом одузимања својине, пресуде прекршајних судова Републике Србије за покушај преношења новца, сребра и злата преко границе и Ковненције и препоруке међународних организација и тела. Поред тога у изреци је цитиран Закон о спречавању прања новца који је престао да важи 27.03.2009. године, те се није могао применити на окривљеног, односно не може се радити о овом кривичном делу.

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног су овом делу оцењени као неосновани.

Одредбом члана 245. став 1. КЗ прописано је да ко изврши конверзију или пренос имовине, са знањем да та имовина потиче од криминалне делатности, у намери да се прикрије или лажно прикаже незаконито порекло имовине, или прикрије или лажно прикаже чињенице о имовини са знањем да та имовина потиче од криминалне делатности, или стекне, држи или користи имовину са знањем, у тренутку пријема, да та имовина потиче од криминалне делатности, казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном, а ставом 2. истог члана прописано је да ако износ новца или имовине из става 1. овог члана прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година и новчаном казном.

Из изреке првостепене пресуде у односу на коју је поднет захтев за заштиту законитости произилази да је окривљени АА, „дана 07.06.2022. године у 14,00 часова, на граничном прелазу Прешево, на излазној страни из Републике Србије, у урачунљивом стању, свестан противправности и забрањености свог дела и хтео његово извршење, држао имовину са знањем у тренутку пријема да та имовина потиче из криминалне делатности и то новац у износу од 592.990 евра и 120.102 америчка долара, два смарагда и ПМВ марке „BMW X6“, на тај начин што је најпре у СР Немачкој новац у износу од 592.990 евра и 120.102 америчких долара, као и два смарагда, што у динарској противвредности укупно износи

82.584.142,00 динара, сакрио у ПМВ марке „BMW X6“, немачког регистарског подручја, регистарског броја ..., формално власништво његове ванбрачне супруге ГГ, иако је знао да та имовина потиче из криминалне делатности, која се одвијала на територији Украјине, о чему се против њега, као директора државног предузећа „Центар за организационо – техничку и информациону подршку управљања зоном отуђења Чернобил“ води кривични поступак у Украјини, након чега је управљајући наведеним возилом, овако сакривен новац и смарагде преносио противно чл. 86 Закона о спречавању прања новца, те доласком на гранични прелаз Прешево није сходно чл. 12 Царинског закона пружио информације царинском органу о новцу и роби који износи из Републике Србије, а све у намери да прикрије незаконито порекло имовине, те је исто од стране царинских и полицијских службеника пронађено и одузето“

По налажењу Врховног суда, имајући у виду законски опис битних елемената кривичног дела прање новца из члана 245. став 1. и 2. КЗ, за постојање овог кривичног дела, нужно је и довољно да имовина (новац) потиче из криминалне делатности и да је окривљени у тренутку пријема новца то знао. По налажењу овога суда за постојање овог кривичног дела, осим сазнања окривљеног да новац потиче из криминалне делатности, не постоји обавеза описивања, утврђивања и прецизирања конкретне радње и правне квалификације кривичног дела из ког имовина води порекло, већ је само потребно утврдити да постоји криминална делатност из које води порекло предметни новац (имовина). Наведени став произлази не само из законске одредбе Кривичног законика РС, већ и из релеватних међународних извора (Варшавска конвенција – Конвенција Савета Европе о прању, тражењу, заплени и одузимању прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма („Службени гласник РС“ - Међународни уговори бр. 19/09) и праксе Европског суда за људска права – Одлука ZCHUSCHEN против Белгије бр. 23572/07 од 01.06.2017. године.

Из наведених разлога, по налажењу овога суда из изреке првостепене пресуде у односу на коју су поднети захтеви за заштиту законитости произилазе сви битни елементи кривичног дела прање новца из члана 245. став 2. у вези става 1. КЗ, за које је окривљени АА оглашен кривим, а наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, од стране Врховног суда оцењени су као неосновани.

Наводи захтева за заштиту законитости који се односе на чињеницу да је против окривљеног требало водити прекршајни поступак за царински прекршај, а не за кривично дело, су ствар оцене органа гоњења, у конкретном случају Вишег јавног тужилаштва у Нишу, па се Врховни суд у ове наводе није упуштао.

Поред тога, бранилац окривљеног АА, адвокат Момчило Ковачевић у захтеву за заштиту законитости истиче повреду кривичног закона у смислу незаконито изречене кривичне санкције, наводећи да је окривљени оглашен кривим како би суд покрио притвор окривљеном који је трајао више од годину дана, а да окривљени није извршио кривично дело за које се терети, поред тога бранилац упоређује чињенице утврђене економско финансијским вештачењем и

форензички извештај финансијског форензичара и изводи сопствене закључке, на који начин оспорава утврђено чињенично стање у смислу одредбе члана 440. ЗКП.

Такође, бранилац окривљеног АА, адвокат Едвин Прелић у захтеву за заштиту законитости истиче повреду одредбе члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП. Бранилац се бави и опширном анализом правних ставова шта се све подразумева у домоћој и страној пракси под кривичним делом прања новца, те цитира међународне документе, протоколе и домаћу праксу судова у Републици Србији, као и прописе Закона о девизном пословању, одлуке Народне банке Србије о условима за личне и физичке преносе средстава плаћања у иностранство и из иностранства. Поред тога, истиче и чињенице и наводе које су првостепени и другостепени судови ценили приликом доношења својих одлука, те анализира наведено чињенично стање и изводи сопствене закључке у погледу чињеничних утврђења, у смислу одредбе члана 440. ЗКП.

Међутим, повреде закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, као и повреда члана 440. ЗКП, сходно одредби члана 485. ЗКП, нису предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле нису дозвољени разлози, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд, захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених у напред наведеном делу, оценио као недозвољене.

Такође, бранилац окривљеног, адвокат Едвин Прелић у захтеву за заштиту законитости истиче повреду одредбе члана 439. тачка 3) ЗКП и члана 441. став 3. ЗКП, међутим, како бранилац у образложењу захтева уопште не указује у чему се наведене повреде састоје, то захтев у овом делу нема прописан садржај, у смислу члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона подразумева како опредељење о којој тачно повреди закона је реч, тако и образложење у чему се та повреда конкретно састоји. Стога је Врховни суд, с обзиром да не може по службеној дужности испитивати у чему се евентуална повреда закона састоји, будући да се у складу са одредбама члана 489. став 1. ЗКП, креће само у границама поднетог захтева, односно разлога, дела и правца побијања, оценио да поднети захтев у овом делу нема законом прописани садржај.

Из изнетих разлога Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) у вези члана 484. ЗКП и 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**